

18.11.2014

BASIN AÇIKLAMASI

TÜSEB TASARISI HALKIN SAĞLIĞI İÇİN Mİ? Sağlık Piyasası İçin mi?

Kamuoyunda TÜSEB (Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı) adı ile bilinen yasa tasarısının genel görüşmelerine 11 Kasım 2014 günü TBMM'de başlanmıştır. 14 Kasım 2014 günü madde görüşmeleri tamamlanmış, tasarının bir bütün olarak oylanması ise 18 Kasım 2014 günü saat 15.00'e bırakılmıştır.

Tasarının kabul edilen ilk 19 Maddesi Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı'nın kurulması ile ilgilidir. Esasen yine bir torba tasarı olan düzenlemelerin içinde yükseköğretim kurumlarına ve öğrencilere ilişkin hükümlerin yanı sıra, tıpta yan dal uzmanlığı ile tıp fakültelerinde görev yapan kimi öğretim üyelerinin üniversite dışında çalışmaları ile ilgili maddeler de bulunmaktadır. Madde görüşmeleri tamamlanan tasarıya ilişkin bilgiler ile Türk Tabipleri Birliği'nin değerlendirmeleri aşağıda hekimler ve kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (**TÜSEB**) ile onun bünyesinde altı adet Enstitü kurulmaktadır. Türkiye Kanser Enstitüsü ile Türkiye Kalite ve Akreditasyon Enstitüsü altı ay, diğerleri üç yıl içinde faaliyete geçirecektir.

Yönetim Kurulu 7 kişi olup, yönetim kurulu başkanı Sağlık Bakanıdır. Sağlık Bakanlığı Müsteşarı, Sağlık Bakanı'nın önerisi üzerine Başbakan'ın atayacağı TÜSEB Başkanı ve Sağlık Bakanı'nın atayacağı iki üyeden ve YÖK'ten iki üyeden oluşmaktadır.

TÜSEB'in 32 kişilik Danışma Kurulu'nun üyelerinin büyük bir çoğunluğu hükümet tarafından atanmış bakanlık bürokratlarından, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanlarından oluşmaktadır.

TÜSEB'de özerk bir karar verme mekanizması kurulmamıştır. Yedi üyesinden beşi Sağlık Bakanı tarafından belirlenen bir Yönetim Kurulu'nun bilimsel liderlik yapabilmesi olanaklı değildir. Bu yapıdan TÜSEB'in amaçları içerisinde yer alan konulardan yalnızca mevcut Hükümetlerin politikalarına uygun olan rekabet ve akreditasyon gibi ticari girişimler beklenebilir.

Özel sektör ile –özellikle teknoloji transferi yoluyla- işbirliği esası benimsenmiştir. Bu işbirliği bilimsel liderlik rolünü güçlendirmek amacıyla değil, ilaç endüstrisi başta olmak üzere tıbbi endüstrinin karlılığını artırmak amacıyla gerçekleştirilecektir.

Türkiye'de sağlık alanında AR-GE için ayrılan kamu kaynaklarının büyük ölçüde TÜSEB tarafından kullanılacağı anlaşılmaktadır.

Bu durum bir yandan AR-GE için kaynak ayırmalarına gerek kalmaksızın özel şirketlerin daha fazla kar elde etmesine yol açacak; diğer yandan da mevcut tıp fakültelerindeki araştırmacıların zaten kıt olan kaynaklardan yararlanmaları daha da sınırlanacaktır.

Tasarıya göre kanser ve kronik hastalıklarda araştırma yapmak, bu tarz hastalıkların yayılmasını engellemek ve yerli ilaç üretmek için enstitüler kurulacaktır.

Ancak TÜSEB'in yapılacak araştırmaları patent alanlarına göre belirlenmesi, fikri mülkiyet oluşturmak üzere hareket etmesi, bu amaçla her türlü yerli ve yabancı kişi ile ortaklık kurmak yönündeki görevlerin toplumun sağlık gereksinimlerine göre gerekli bilgi ve teknolojinin üretilmesi amacı ile bağdaşır bir yanı bulunmamaktadır. Belirlenen yasal çerçeve uyarınca ticari getirisi olmayan alanların araştırma konusu olmayacağı açıktır.

TÜSEB ile ilgili "özel sektör ile işbirliği" ve "şirketleşme" ya da "şirketlere ortak olmak" gibi düzenlemeler, işlevini nasıl yerine getireceğini ortaya koymaktadır.

TÜSEB'e vergilerden oluşan kamu bütçesinden aktarılacak para ile şirketlerin istek ve beklentilerine göre harcama yapılacaktır. Yapılacak araştırmaların patent alanlarına göre belirlenmesi, fikri mülkiyet oluşturmak üzere hareket etmek, satmak bu amaçla her türlü yerli ve yabancı kişi ile ortaklık kurmak yönündeki görevlerin, karlılığa odaklı yerine getirileceği açıktır.

Bu sistem şirketleri ve bazı "bilim insanları"nın patent ve belki gelir sahibi yapabilecektir. Ancak toplum yararına bilimsel bilgi üretimi yapılmayacak, kamu sağlığından yana sonuçlar doğurmayacaktır.

Türkiye Kalite ve Akreditasyon Enstitüsü öteden beri "Nitelikli ve Etkili Sağlık Hizmetleri İçin Kalite ve Akreditasyon" olarak ifade edilen "sağlık turizmi" bağlamında yurt dışından Türkiye'ye hasta gönderilmesini özendirme amacıyla yerine getirilmesi gereken bir yaklaşım olarak gündeme getirilmiştir.

Bilimsel yetkinlik aranmaksızın 400 kişiye kadro verilmesi söz konusudur. Bilimsel bir enstitüde çalışabilecek yeterliğe sahip olmaksızın Hükümet tarafından yapılacak görevlendirmeler yalnızca yandaş kişilerin istihdam edilmesine yönelik yeni bir kurum oluşturulması anlamına gelecektir. Böylesi kadrolardan bilimsel liderlik beklemek hayaldir.

TÜSEB kamu-özel işbirliği modeli ile tesis yaptırabilecek, mevcut tesisleri yenileyebilecek, danışmanlık alabilecektir. Kamu-Özel Ortaklığı yönteminin sağlık alanında uygulandığı ülkelerde bu uygulamaların amacının kamu yararı olmadığı bilinmektedir. Bu yöntemde "kamu" adı kullanılarak küresel sermayeye yeni ve büyük bir kaynak aktarmak amaçlanmaktadır.

Kamu-özel işbirliği yönteminin TÜSEB tarafından da benimseneceğinin açıklanması, TÜSEB faaliyet alanlarında da bu yöntemle sermaye sınıfına kaynak aktarmanın amaçlandığını göstermektedir.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nin Kurulması Tasarıdan Çıkarıldı.

TBMM görüşmelerinde, Sağlık Bilimleri Üniversitesi kurulmasına ilişkin 34 ve 46. Maddeler tasarıdan çıkarılmıştır. Hükümete bağlı üniversite modelinden bütünüyle vazgeçilmiş olmasını umut ediyoruz. Eğitim araştırma hastanelerindeki eğitim görevlileri ile çalışan diğer hekimlerin özlük haklarının bütüncül bir yöntemle ele alınıp düzenlenmesini öneriyoruz.

Öğretim Üyelerinin-Hekimlerin Özlük Haklarındaki Yetersizlikler, Eşitsizliklerle Derinleştiriliyor.

Genel kurul görüşmeleri sırasında verilen bir önerge ile görüşülmekte olan tasarıya, Anayasa Mahkemesi tarafından 7 Kasım 2014 günü açıklanan bir iptal kararı ile bağlantılı düzenleme eklenmiştir.

2014 yılının başında çıkarılan 6514 Sayılı Yasa'nın sağlık ortamını ve hekimleri olumsuz etkileyen, uluslararası düzenleme, norm ve temel haklara aykırı pek çok hükmü Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasaya uygun bulunurken yalnızca tıp ve diş hekimliği fakültelerinde öteden beri üniversite dışında mesleğini icra eden öğretim üyelerinin serbest çalışmalarını 3 ay içinde sonlandırmamaları durumunda kamu görevlerinin otomatik olarak sonlandırılacağı yönündeki düzenlemeye iptal kararı verildi.

Sağlık Bakanlığı Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı nedeniyle 2547 Sayılı Yasaya geçici 70. Maddenin eklenmesini sağlamıştır. Madde ile halen serbest çalışan öğretim üyelerine üniversite ödeneği ve ek ödeme ödenmeyeceği, 31 Aralık 2014 tarihine kadar çalışmalarını sona erdireceklerini bildirenlerin 31 Mayıs 2015 tarihine kadar çalışabilecekleri ve bu sürede mali hakları ve ek ödemelerini tam olarak alabilecekleri düzenlenmiştir. Bu öğretim üyelerinden görevi kötüye kullandıkları yargı kararı ile tespit edilenlerin çalışma belgelerinin iptal edileceği belirtilmektedir.

Türk Tabipleri Birliği olarak bütün hekimlerin, birden fazla işte çalışmak zorunda kalmadan, tek bir işte, insancıl koşullarda, emekliliğe yansıyan güvenceli ücretlerle çalışmasının koşullarının oluşturulmasını talep ediyor ve öneriyoruz. Hekimlerin olumsuz çalışma koşulları ve özlük haklarındaki yetersizliklerin giderilmesi yerine, eşitsizlikleri derinleştirecek düzenlemelerin çalışma barışını ve sağlık ortamını bozacağını biliyoruz.

Uzmanlık Eğitimi Ve Yan Dal Düzenlemelerinde Bütüncül Olmayan Müdahalelere Son Verilmelidir.

Tasarıda tıpta uzmanlık ve yan dal uzmanlığı ile ilgili iki ayrı düzenleme yapılmıştır.

a) 1219 Sayılı Kanun'un Ek 14. maddesinde yan dallarda süre azaltılmasına ilişkin bir düzenleme yapılmıştır. Düzenleme "Süre artırımını yapılan ana dallarda, süre artırımının gerekçesi olan çekirdek eğitim müfredatının içeriği o uzmanlık dalına bağlı yan dal alanlarıyla örtüşüyorsa, ilgili yan dalın eğitim süreleri Tıpta Uzmanlık Kurulu'nca üçte birine kadar azaltılır" şeklindedir.

b) 1219 Sayılı Yasaya eklenen geçici 12. Madde ile 25.11.2012 tarihinden önce en az üç yılı eğitim kurumlarında olmak üzere toplam beş yıl süreyle yoğun bakım ünitelerinde çalışmış bulunan yoğun bakım uzmanlık yan dalının bağlı olduğu ana dal uzmanları ile çocuk yoğun bakım ve çocuk acil ünitelerinde çalışmış olan çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlarına Bakanlıkça yapılacak veya yaptırılacak sınavda başarılı olmaları kaydı ile istisnai yoldan uzmanlık belgesi verilmesi yönünde bir düzenleme yapılmıştır. Ancak bu şekilde uzmanlık belgesi alanların devlet hizmeti yükümlülüğüne tabi olacakları belirtilmiştir.

Tıpta Uzmanlık Kurulu ve ilgili komisyonların oluşumundaki özerk ve katılımcı olmayan, birikmiş kurumsal bilgiyi yok sayan tutum nedeniyle 5 yıldır tıpta ve yan dal uzmanlığında müfredat oluşturulması çalışmaları tamamlanamamıştır. Uzmanlık ve yan dal uzmanlık sürelerinin kısaltılması, uzatılması, istisnai yolda uzmanlık belgesi verilmesi gibi kararlar ilgili bütün tarafların özerk ve katılımcı bir biçimde sürece dahil olacağı çalışmalar sonucunda verilmelidir. Bu yapılamadığı sürece toplum sağlığını güvence altına alacak ve bilimsel, objektif ve adil düzenlemelerle bu alandaki gelişime olumlu katkı sağlanamayacaktır.

Sonuç olarak;

Tasarı karma bir torba tasarı olduğu için, içinde sağlık alanı ile ilgili ya da ilgisiz pek çok farklı düzenleme bulunmaktadır. Sağlık alanı ile ilgili olan ve özellikle Türkiye Sağlık Bilimleri Enstitüsü Kurumu yapılanması 2003'te uygulanmaya başlanan ve ülkemizde Sağlıkta Dönüşüm Programı adıyla toplumun karşısına çıkartılan "Sağlığın Ticarileştirilmesi" sürecinin tamamlanmasına yönelik bir adımdır. Ne yazık ki halkımızın ve hekimlerin yararına bir düzenleme değildir. Çok geç olmadan geri çekilmeli, bunun yerine toplumun sağlığının korunması ve sağlık sorunlarının çözülmesine odaklı bilimsel çalışmaları kamu hizmeti anlayışı ile yürütecek bir Enstitü yapılanması oluşturulmalıdır.

**TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ
MERKEZ KONSEYİ**